

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

KADINLARIN İŞ VE AİLE YAŞAMLARININ

UYUMLAŞTIRILMASINDA KARŞILAŞILAN

SORUNLARIN TESPİTİ VE ÇÖZÜM

ÖNERİLERİNİN BELİRLENMESİ

ALT KOMİSYONU

TUTANAKLARI

2 Aralık 2021 Perşembe

KONU

-Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerinin sunumu

2 ARALIK 2021 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.35

BAŞKAN: Belgin UYGUR (Bahkesir)

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Millî Eğitim Bakanlığının kıymetli temsilcileri, sayın basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır. (*)

Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi Beşinci Yasama Yılıının 5’inci Toplantısını açıyorum.

Değerli üyelerimiz, değerli katılımcılar; kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlulaştırılması alanında şimdiye kadar dinlediğimiz kurumlar, bizlere temel düzeyde genel bir çerçeve sundular. Bu genel çerçevede yapılan bilgilendirmelerde de gördük ki kadınların iş ve aile yaşamlarının uyumlulaştırılması konusunda çocukların bakım ve eğitim hizmetlerinin kamusallaştırılması hususu ayrı bir önem arz etmekte. Bu nedenle çocuk eğitim hizmetleri alanının daha detaylı bir şekilde incelenmesini önemsiyoruz. Bugün değerli Millî Eğitim Bakanlığı temsilcileri bizim misafirimiz olacaklar, bizleri bu konuda bilgilendirecekler.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, şimdi gündemimize geçiyoruz. Millî Eğitim Bakanlığı temsilcilerinin sunumlarını dinleyeceğiz.

Temel Eğitim Genel Müdürü Sayın Tuncay Morkoç, Millî Eğitim Uzman Yardımcısı Sayın Gamze Yiğit, Komisyonumuza hoş geldiniz.

Buyurun lütfen, sunuma geçebiliriz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de sizleri, sayın vekillerimizi ve katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle 20’nci Millî Eğitim Şurası’nın dün açılışı, bugün ihtisas komisyonlarının toplantıları, yoğun bir gündemimiz vardı. Daha önceden bu işle ilgili çalıştığımız mesai arkadaşlarımızın isimleri oraya verilmiş ve komisyonlarda oldukları için kendileri oradalar, o nedenle bir uzman yardımcımızla beraber geldik buraya.

Şöyle bir Temel Eğitim Genel Müdürlüğü neye bakar, izninizle kısa, birkaç cümleyle anlatayım. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Millî Eğitim Bakanlığında okul öncesi eğitim kurumları -yani anaokulları, ana sınıfları- ilkokullar, ortaokullar, yatılı bölge ortaokullarından sorumlu bir Genel Müdürlüktür. Bu itibarla bakıldığında aslında 57 bin toplam resmî kurumun 38 bini Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlıdır. Millî Eğitimdeki öğrencilerin yüzde 72’sinden fazlası, yine binası ve dersliğiyle devasa bir yapı aslında. Okul öncesi eğitim işleri de yine bu Genel Müdürlük uhdesinde yürütülmektedir.

Bizim sunumumuz var yani daha öncesinden daha detay olacak şekilde yaptığımız çalışmalar, sorunlarımız, uygulamalarla ilgili bir metin göndermiştik zataililerinize. Bu konuda neler yapıyoruz, nerelerde tıkanıyoruz, Türkiye’deki yapı nedir; bunlarla ilgili elinizdeki sunumda sizlere birkaç bilgi vermeye çalışacağım.

(*) Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Şimdi, şöyle bir dünyaya baktığımız zaman okul öncesi ve erken çocukluk eğitimi aslında 0-8 yaş ilgilendiren bir olgudur ve biz, ülkemizde ilkokula 6'ncı yaştan itibaren gidildiği için, 0-5, 0-6'ya kadar olan kısmı erken çocukluk eğitimi diye düşünüyoruz ve kendi Genel Müdürlüğümüzün uhdesinde de Erken Çocukluk Eğitimi Daire Başkanlığı diye bir Başkanlık var. Bu Başkanlığın asli görevi aslında sadece Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî, özel okul öncesi eğitime devam eden çocuklar değil Millî Eğitim Bakanlığı dışındaki birimlerde bulunan çocukların da bir şekilde eğitimiyle ilgili görevleri var burada. Fakat dünyada şöyle bir yeni trend, bu konuda bir üniter sisteme doğru gidiliyor yani bakım ve eğitimin tek bir bakanlığın uhdesinde yürütüldüğü, programlarının yapıldığı bir üniter yapı. Gördüğünüz yansıdaki kuzey ülkelerinde özellikle yaygın olan bu yapı bizim ülkemizde biraz daha karmaşık yani “ayrık sistem” diyoruz ama tam da ayrık bir sistem değil yani bakımın bir birimde, eğitimin bir birimin uhdesinde olduğu bir yapı yok bizim ülkemizde. İkili de değil, aslında dördümlü bir yapı var. Son yıllarda, herhangi bir mevzuat olmamasına rağmen, açılan kurumları da düşündüğümüz zaman, içinden çıkılmaz karmaşık bir ayrık sisteme doğru gitmiş okul öncesi.

Şöyle bir Millî Eğitim Bakanlığının, aslında ülkemizdeki mevzuata baktığımız zaman, mevzuat 4 ana birimde tanımlanmış. Birincisi, Millî Eğitim Bakanlığı. Burada hem resmî kurumlar var hem de Millî Eğitim Bakanlığından izin alarak açılan özel kurumlar var yani özel ilkokullar, ortaokullar, özel liseler olduğu gibi -bunlar Millî Eğitim Bakanlığından izin alarak, atamaları da Millî Eğitim Bakanlığından yapılarak açıldığı gibi- benzer şekilde özel anaokulları da var. Bunlar Millî Eğitim Bakanlığına bağlılar ve Millî Eğitim Bakanlığındaki kurumların hiçbirisi “kreş” veya “gündüz bakımevi” adında adlandırılmaz, hepsi “okul” diye geçer yani işte “Küçük Eller Anaokulu”dur. Bunun dışında bir de Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının izniyle açılan kreşler var. Buralarda ise eğitim geçmez çünkü sistem bunları “bakım” diye adlandırmıştır ama yapılan iş itibarıyla tamamen bir eğitimidir oradaki yapılan iş. Şunu da izah etmek isterim: Aile Bakanlığından izinle açılan yerlerin hiçbirisi resmî değildir yani Aile Bakanlığının kendisinin işlettiği herhangi bir kurum yoktur, tamamen özeldir. Yani özel bir teşebbüs, özel bir vatandaş bir kurum açacağı zaman “Ben bunu nereye bağlayayım.” diye düşünüyor önce. Hâliyle birçoğu da özellikle denetimin daha az olduğu, teftişin daha az olduğu, daha küçük yaştaki çocukları da alabildiği kreşleri tercih edebiliyorlar. Standart itibarıyla da biraz daha düşük olabiliyorlar.

Üçüncü bir mevzuat türümüz, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre memur çocuklarının bu tür hizmetlerden faydalanması için bir teşviki var. Dolayısıyla, bunun da bir yönetmeliği var. Devlet Memurları Kanunu'nun 191'inci maddesine göre, memur çocuklarının bu tür eğitimleri için yerler açılır. Örneğin, TRT'nin kreşi vardır, Yargıtayın kreşi vardır, Cumhurbaşkanlığının kreşi vardır, birçok yerde hastanelerin kreşleri vardı. Askeriyenin çoktu, onların hemen hemen hepsini bize devrettiler çünkü işletmeleri çok zor, öğretmen bulmaları çok zor, “İşten anlamıyoruz.” diyorlar. Hastaneler de benzer şekilde bize devrediyor. Örneğin, Sayıştayın yeni binasında böyle bir yeri vardı, tamamen bize verdiler, biz orayı bir okula çevirdik ama öncelikle onların çocuklarını alıyoruz. Böyle bir yapı var, bu biraz daha az Türkiye'de. Örneğin, çok fazla memurumuz olmasına rağmen Millî Eğitim Bakanlığının çocuklar için böyle bir kreşi yok ve şu anda Sayın Bakanımızla ona çabalyoruz. Yani bir de bizim genç personelimiz çok fazla, çocukları çok fazla, inanılmaz zorluk çekiyoruz. Talim ve Terbiyenin bir binası var, orada mesela, geçen hafta 2 tane derslik açtık sırf orada çalışanların, annelerin çocuklarının orada olması için. Şu anda Bakanlık merkez binada da yer ayırmaya, eski Yargıtay binasından bize bir şey düşer mi diye oradan bir yer açmaya çalışıyoruz. Hem Adalet Bakanlığı hem Millî Eğitim Bakanlığı hem de orada başka bakanlıklar da olursa, vatandaşın da çocuğu dâhil olmakla birlikte, bir yer açmak istiyoruz orada. Bu, maalesef, çok işleyememiş Türkiye'de yani 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre açılan yerlerde yaklaşık, en fazla 7-8 bin çocuk olmuş şu ana kadar. Bir şey daha var, bu 657 sayılı Kanun, aslında bir çocuk yaş ayrımı yapmaz; hatta, ona istinaden çıkarılmış olan

yönetmelik de bir yaş ayrımı yapmaz -ki bu yönetmeliğin yürütücüsü de Maliye Bakanlığıdır- fakat bu kurumlarda neredeyse 3 yaşın altında çocuk göremeyiz, olmaz, almazlar da yani özellikle de alınmaz çünkü genelde eğitim işine odaklanmışlardır, otuz altı aydan itibaren çocukları alırlar.

Memur çocuklarının benzeri bir şekilde işçi çocuklarının da verilebileceği yerler düşünülmüş ve dolayısıyla İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'na göre, kadın çalışanların çok olduğu yerlerde bu tür yerlerin açılması zorunlu koşulsuz fakat Türkiye'de şu anda İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'na göre açılmış olan kreş sayısı 2'dir yani bizim mevzuatımıza yansıyan, Bursa'da 2 tane yer gözüküyor. Örneğin, Sincan'daki bir OSB'de böyle bir yer yapmış organize sanayi ama işletememiş yani yıllarca özelliklere vermiş. Biz devraldığımızda 11 çocuk vardı, şu anda 200'e yakın çocuk var, orayı bize devrettiler ve muhtemeldir ki oradaki işçi çocuklarının giderlerini işverenler karşıyorlar, bizim okullara geliyorlar bunlar.

Bunlar, bizim 4 ana başlıkta mevzuat olarak tanımladığımız, mevzuat altyapısı olan kurumlarımız ancak son yıllarda, özellikle Diyanet İşleri Başkanlığının kendi mevzuatına göre açtığı kurslar var. Bunlar bir kurs olarak niteleniyor fakat oraya giden çocuk bize gelmediği için aslında orayı da biz bir kurum olarak görmeye başlıyoruz. Yani standardı ne kadar bize uygun değilse de diğerlerinde olduğu gibi en azından çocuklar nereye gidiyor diye biz bunları tutmaya çalışıyoruz, çocuk nereye gidiyor...

Tabii ki belediyelerin, son yıllarda belediyelerin bu konuda çok ciddi çabalarını görüyoruz fakat -birazdan belediyelerle ilgili daha detay bilgi vereceğim- bunlarla ilgili bizim kendi mevzuatımızda, Türk mevzuatında herhangi bir uygulama yok, özellikle belediyelerle ilgili. Yine, Diyanetin kendi mevzuatında bir yeri var, kurs olarak bunu açabiliyor fakat belediyelerde yok.

Aile Bakanlığının izniyle açılmış olan kreşlerde az önce bahsettiğim gibi, burada Millî Eğitim Bakanlığından herhangi bir izin alınmaz, standartlarını biz belirlemeyiz, öğretmen veya öğreticilerin kim olduğuna biz karar vermiyoruz. Sadece kendi mevzuatlarına şöyle bir şey koymuşlar bunlar, "Buranın eğitim denetimini Millî Eğitim Bakanlığı yapar." diye bir hüküm koymuşlar kendi mevzuatlarına fakat bizim Millî Eğitim Bakanlığının mevzuatında, teftiş sisteminde kendi kurumu dışındaki kurumları denetlemeyle ilgili herhangi bir hüküm olmadığı için Aile Bakanlığının kendi mevzuatına koyduğu "eğitim programının denetimini Millî Eğitim yapar." kısmı aslında tamamen şekilden ibarettir. Dolayısıyla, biz oraları denetleyemiyoruz, çok işlevsel olmuyor, hiç olmuyor. Sayın Başkanım olay aslında şöyle -kaba bir tabir olmasın, özür dilerim- davul bizde, tokmak öbür tarafta, başkalarında. Bütün çocukların hesabını biz veriyoruz, yolda başka bir şeyler oluyor, basına bir şeyler yansıyor, çocuk olunca herkes "Millî Eğitim Bakanlığı." diyor. Ne açılışını biliyoruz ne kim işletiyor biliyoruz, ne kim çalışıyor biliyoruz, içeride ne verildiğini bilmiyoruz; sadece kendi mevzuatlarına böyle bir şey koymuşlar. Bu tamamen aslında farklı bakanlıkların işin içinde olmasından kaynaklı bir durumdur. Ama özel okullarda böyle bir şey yok yani biz özel okulun attığı adımı da biliyoruz. Nasıl özel okuldaki lise bizim denetimimizdeyse aynı şekilde o da öyle.

Burada şöyle bir şey de yok yani diğer ülkelerde ayrı sistemlerde şöyle bir şey var, diyor ki -örneğin, İsrail'e bakmıştım veya Japonya'ya bakmıştım- işin 3 yaşa kadar olan bakım kısmını aile bakanlığı üstlenmiş, tamamen onlarda ama 3 yaştan sonraki eğitim kısmı tamamen eğitim bakanlığında. İşte, Norveç'te, İsveç'te, Finlandiya'da, buralarda ise hepsi millî eğitim bakanlığında. Şimdi, bizde ise Millî Eğitim Bakanlığı sadece 3, 4, 5 yaşlarla ilgilenirken diğerlerinin hepsi 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6'ya kadar çıkabiliyor. Şimdi, dolayısıyla, 3 yaştan sonra çalışıyoruz ve birazdan istatistikleri göstereceğim, 2 yaşta neredeyse bizim çocuğumuz yok yani 3 yaştan aşağı kayıtlı çocuğumuz yok okula giden herhangi böyle bir yerde. Hemen hemen hepsi de 5 yaşa odaklanmış durumda. Herkes artık bu işin biraz da eğitim kısmında. Dolayısıyla, burada bir sıkıntı yaşıyoruz yani ayırım yok, böyle bir durum var Aile Bakanlığında. Dediğim gibi, burada, Aile Bakanlığının bizzat kendi işlettiği, kendisinin olan resmî hiçbir kurumu yoktur Millî Eğitim Bakanlığı gibi. Yani TRT'nin bir kurumu var mesela, Aile

Bakanlığının öyle bir şeyi de yok ama sadece orada kurumlara izin veriyor. Bu konu, geçmiş yıllarda çok fazla Meclise de geldi, hatta -şu an getirmeyi unuttum- Genel Kurula kadar gelmişti. Sonra, komisyonlarda kreşlerin bize devri tekrar gündemden çıkartıldı. Millî Eğitim Bakanlığı “Aile Bakanlığı da bu işten elini çeksin.” falan diye yani bu iş artık... Bugünün dünyasında bakım ile eğitimi ayırmak çok doğru değil. Dolayısıyla, bakımın olduğu yerde eğitim vardır, eğitimin olduğu yerde de mutlaka bir bakım hizmeti vardır. Zaten bunların yaptıkları bütün programları biz yapıyoruz. Yani Millî Eğitim Bakanlığı 0-3 yaşta hiçbir çocuk almaz okula, kayıt olmaz, olamaz, 3 yaştan itibaren alabilir ama 0-3 yaş programını Millî Eğitim Bakanlığı yapar. Şu anda yürüttüğümüz bir projede 0-3 yaşın programını yine yapacağız, onları tekrar güncelleyeceğiz. Durum şu anda böyle burada.

Belediyelerle ilgili bir... Belediyelerin 2005’te çıkan Belediye Yasası’nda 14’üncü maddeye bir hüküm konulmuş “Okul öncesi eğitim açabilirler.” diye, aynen böyle madde fakat o dönemde Anayasa Mahkemesine gidiliyor hem muhalefet partisi hem de Cumhurbaşkanı tarafından ve 2007’de belediyelerin okul öncesi eğitim kurumu açma maddesi iptal ediliyor. Tabii, gerekçesi çok uzun yani biz biraz daha işin şey kısmına baktık; bizim anladığımız tabirle yüksek mahkeme “Buranın, Millî Eğitim Bakanlığının, devletin, merkezî idarenin denetimi dışında belli standartlar getirilmeden açılması çok uygun değil.” şeklinde genel ilkelere doldurulmuş bir gerekçeyle bunu iptal ediyor. Bize göre de aynen de böyle çünkü bunun farklı uygulamalarını çok gördük yani herhangi bir standardı olmadan bir yere, iznine bağlı olmadan açtığımız zaman farklı belediyelerde farklı uygulamalar olabiliyor. Fakat şu anda bu iptale rağmen, şu anda belediyeler çok fazla yer açmaktadırlar. Çok açık söyleyeyim, hani, biz de bazı belediyeleri... Mesela, Çankaya Belediyesiyle çok yakın çalıştığımız olmuştur; çağırdık, geldiler; biz konularla ilgili bunları masaya yatırdık, ne yapabiliriz; çok güzel kurumları var, bizim programları uyguluyorlar. Biz, dediğimiz gibi, Millî Eğitim Bakanlığının dışında çocuklar nereye gidiyorsa takip etmek istiyoruz. Bu bizim yatırımlarımız için de geçerli bir şey. Çocuk biz de okula gitmiyor gözüküyor, oraya bina yapıyorsunuz ama orada çocuk okula gidiyor; bir yere gidiyor, başka bir yere gidiyor ama bize ait değil. O nedenle, biz, ölü yatırım olmasın diye mutlaka bizim dışımızda giden çocuk nereye gidiyorsa hepsini kayıt altına alıyoruz, e-okul sistemini hepsine vermiş durumdayız. Gidiyoruz; ayaklarına kadar gidiyoruz, ya bir şey istemiyoruz; gelin, sadece şu çocuk şuraya gidiyor diye bize söyleyin ki biz de bilelim bu mahallede ihtiyacımız var veya yok diyelim böyle. Sağ olsun belediyelerin bu konuda çok direnciyle karşılaşmıyoruz yani bize bu konuda... Fakat onların hani legal olup olmaması ayrı bir konu yani Mecliste işte bununla ilgili bir yasa çıkmış, daha sonra bu iptal edilmiş. Şu anda onlar daha çok kamu kurumlarındaki açtığı memur çocukları için “kreş” adı altında açsalar da fakat o kanun maddesi memurların çocukları için bir sübvansedir, dışarıdan çocuk almaya imkân vermez o madde çünkü memur çocuğu için açılmıştır orası. Dolayısıyla yani bize göre orası da çok uygun değil, belediyelerle ilgili ciddi bir yola girilmesi gerektiği kanaatindeyiz biz bu konuda. Görüşümüz, belediyelerin bu konuda kurum açabilmeleri yönündedir ama bunların hepsinin -hangi kurum açarsa açsın- Millî Eğitim Bakanlığının iznine tabi olması, standartların ortak olması, denetiminin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmesi kaydıyla. Ha, bir müteşebbis açmıştır bir yerde özel kurum... Kaldı ki belediye devlet birimidir, dolayısıyla açmasında hiçbir sakınca yoktur ve bizim daha da işimize gelir çünkü birçok yerde bunlar ücretsiz eğitim yapıyorlar. Yaptıkları yerler, çok çok düşük ücretle aldıkları yerler var ve birçok vatandaş, birçok anne baba çocuklarını buraya verebiliyor. Belli yerlerde bizim arsamız yok yani oralara müdahale etme şansımız yok, yine bu belediyelerden kaynaklı bir sorun bizim başımıza; böyle bir şey. Hatta bununla ilgili Cumhurbaşkanlığı 2020 Yıllık Programı’nda “Belediyelere erken çocukluk eğitim merkezleri açabilmeleri konusunda bir mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.” diye bir hedef bile vardı 2020’de ama bu yapılamadı 2020’de, pandemi de oldu. Hani, bu konularda artık sanırım, Millî Eğitim Bakanlığının kanun teklif etme yetkisi de yok yeni Cumhurbaşkanlığı sisteminde, öyle bir şey de olunca biz bu konuda biraz kaldık.

Şimdi, kurum türleri itibarıyla baktığımız zaman biz burada bir tablo koyduk. 36 aydan yani 3 yaşından küçük çocukların sayısı bizde, Millî Eğitim Bakanlığında yok ama bize bağlı özel kurumlar çocuğun yaşı 36 ayını doldurduğu andan itibaren alabiliyor, biraz var orada. Dikkat ederseniz, burada en büyük yoğunluğu yine Aile Bakanlığına bağlı kreşlerde 2 yaşındaki çocuklarda görebiliyorsunuz. Şimdi, şöyle bir şey söyledim: Hani, 0-2 yaş bir bakanlıkta, 3, 4, 5, 6 bakanlıkta olmasıyla ilgili; bu belki hani, evet iyi olur falan deriz ama bu işletme usulü açısından da çok sıkıntılı bir şey getirir. Yani hiçbir kişi, işletmeci, özel bir kurum sahibi sadece 0-3 yaş için bir kurum açmaz yani kaç çocuk gelecek ki orada. Doğrusu bunun, aslında, sıfır yaş, 2 yaş, 3 yaş, 4 yaş, 5 yaşa kadar kurumda yerler olması. Tabii bunların standartları ayrıdır; küçük yaşlar için beşik lazım, emzirme odası lazım, temizlik odası lazım, uyku yerleri lazım; bunlar ayrı konu. Bu standartları karşılaması kaydıyla her yaştan alabilirler. Türkiye’deki şu uygulama için söylüyorum, doğru bir şey yani bunu ayırıp 0-2 Aile Bakanlığında olsa, işte 3-4-5 yaş Millî Eğitimde olsa dediğimiz anda özel kurum bu sefer 0-2 yaşa bir şey açmayacaktır yani çok belli yerlerde toplanır bu. Hâlbuki 3 çocuk, 4 çocuk da olsa yerinde belki de bunu açabilecekler şu anda açtıkları gibi. Sadece burada denetim meselesi var, izin konusu var yani A bakanlığından değil de B bakanlığından almaları yönünde bizim hep kararımız böyle olmuştur. 3 yaşa baktığımız zaman, yine çocuklarımızın yüzde 80’i zaten Millî Eğitim Bakanlığı izniyle açılmış, Millî Eğitim Bakanına bağlı kurumlardadır bunlar; toplam 86 bin, bugünkü verilere göre 86 bin 3 yaşta çocuk bizim kurumlara geliyor yani Millî Eğitim ve diğerlerine geliyor. 86 bin çocuk çok az yani bu bir ara 120 bine çıkmıştı birkaç yıl öncesine kadar. Fakat Sayın Başkanım, değerli vekillerim; takdir edersiniz ki Millî Eğitim Bakanlığı olarak bizim önceliğimiz eğitim. Dolayısıyla önce eğitime odaklanıyoruz, yerimiz mekânımız varsa daha küçük çocukları alabiliyoruz. Son birkaç yıldır da özellikle 5 yaş çocuklarımızın olduğu yerlerde, 5 yaşın hepsini okula almadan 3-4 yaşlara çok odaklanmayın diyoruz, alamazsınız diyoruz ama biz şunu biliyoruz: Merkezî okullarımızda okul müdürlerinden, ilçelerden gelen talep eğer biz serbest bıraksak bütün okullarımız 3 yaşla dolar, o kadar bir talep var. Açıkçası piyasada çok fazla kurum var ve kimin çalıştığı bilinmiyor, aileler bu konuda çok tedirgin olabiliyorlar ve Türkiye’de artık kadın istihdamı gittikçe artıyor, arttı da ve ciddi bir ihtiyaç. Yani biz, bu alanda, maalesef, ülke olarak çok sonradan işe başlamışız ve şu anda kurum anlamında, derslik anlamında, yer anlamında ciddi sıkıntılar yaşıyoruz yani bir imar planı geçmiş, bir okul yapmışsınız ama orada başka kreşe ilgili, anaokuluyla ilgili hiçbir yeriniz yok sizin. Bugün Esenyurt, Türkiye’de en çok çağ nüfusunun olduğu 3’üncü ilçe; Şahinbey, Şehitkamil ve Esenyurt. 5 yaşta bu sene ilkökul 1’e başlayan 19 bin çocuk var, onların sadece 4-5 bini anaokulu görmüştür, okul öncesi görmüştür. Veli göndermediğinden değil, orada metrekaşe yerimiz yok, bir tane anaokulumuz var bağımsız. Bütün ilkökulların, ortaokulların, liselerin bulduğumuz her yerine anasınıfı açıyoruz ama kim için 5 yaş için yani orada çalışan anne istese de Millî Eğitim Bakanlığına bağlı bir kuruma bu çocuğu verme şansı yok. 5 yaşı öncelememiz nedeni, o çocuğun son şansı; seneye 1’e başlayacak, bir şekilde önce bunu almamız gerekiyor, seneye öbürü de alabiliriz diye. Dolayısıyla burada ciddi sorunlar yaşıyoruz, yapısal sorunlar yaşıyoruz, derslik ihtiyacı ve belediyelerin bu konuya müdahil olmaması durumunda hakikaten çok sıkışacağız. Bu konuda bizim annelere, babalara yardım etme şansımız çok kısıtlı oluyor maalesef. Yine de biz okullarımızın hepsine şunu diyoruz: Mümkün olduğu kadar yani sabahçı öğlenci yapıyorsun ama yani yeriniz varsa kulüp açınız. “Kulüp” dediğimiz şey dersten sonra çocuklara akşama kadar bakıyoruz aslında; bir şekilde öğretmenimiz altı saat kalıyor, ama anne diyor ki: “Benim çocuğum akşama kadar kalsın.” Hay hay, yerimiz varsa normal eğitime zaten geçsek bunu yapacağız, burada rahatlayacağız ama onu da yapamıyoruz çünkü sınıfı sabah bir çocuğa kullanıyoruz, öğleden sonra başka çocuğa kullanıyoruz. Diğerini yapabilmemiz için akşama kadar o çocuğa on saat bakmamız lazım, diğer çocuğu dışarıda bırakmamız lazım. O nedenle her ne kadar biz kulüple tam gün çocuklara hizmet

vermeye çalışsak da bu çok kısıtlı. Örneğin, Eryaman’da, bizim normal eğitim yapabilecek yani çocuğu sabahdan akşama kadar okulda tutabilecek bir okulumuz yok çünkü çok fazla, yoğun talep var ve sabahçı öğlenci yapıyorlar bunlar. Bunlar bizim kısıtlarımız, sıkıntılarımız Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Hemen burada bir araya gelmek istiyorum. Şimdi sona bıraktığımızda, belki başka bir konuya geçildiğinde aradaki bağ da kopmuş olur. Millî Eğitim Bakanlığımızın, Sayın Bakanımızın açıkladığı okul öncesi eğitimindeki fırsat eşitliğini sağlama noktasında o İstanbul’da belli sayıdaki anaokuluyla ilgili birkaç cümle, tam yerindeyken...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Şu anda 100 okul başlıyoruz.

Tabii onları da notlarıma almıştım, sonda söyleyecektim projeye ilgili durumu ama isterseniz orada söyleyeyim onları.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Tamam, ben başka bir konuya geçerseniz diye sunumun gidişatını bilmediğim için.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – O konuyla ilgili başlık olarak almıştım, ona değinecektim.

Şimdi, peki, biz çocuklar için ne yaptık? Şu anda mevzuatımızda dedik ki: Devlet okullarında okul öncesi eğitim hizmetleri ücretsizdir. Aslında bunu diyoruz ama yani herkes biliyor ki Türkiye’de okul öncesi eğitimden bir ücret alınmıyor; valilikler belli oranda ücret alıyor -birazdan sorunlarda değineceğimiz- bunun en büyük nedeni de o çocuğu tuvalete götürüp getirecek birine ihtiyacımız var; bu, ilkokul gibi değil, çocuğu tek başına tuvalete gönderemiyorsunuz, öğretmen çocuğu götürdüğü zaman diğer 25 çocuğu sınıfta bırakamıyor. Dolayısıyla bu okullarda belli bir şekilde ücret alınır, alınan ücrette tamamen yardımcı personele kullanılır -orada bir bakıcı anne diyelim, artık öyle olsun- ama eğitim hizmetleri ücretsizdir. Buna rağmen kurumlarımızın yüzde 31’inde sıfır ücret alıyoruz, yüzde 56’sında alınan ücret -ya o da tabii hepsi alınmıyor da yani en azından okulun sisteme girdiği ücret- 50 liranın altında burada; Ankara’da bağımsız bir anaokulunda altı saatlik tam eğitime gelen çocuk için valiliğin belirlediği ücret 150 lira ama bu, Konya’nın ilçesi Meram’da 400 lira belirlenmiş. Bunları valilikler belirliyor aslında, biraz da ilçenin gelişmişlik düzeyine de bakıyorlar. Tabii ki biz de her defasında onlara, ücretlerinizi düşürün, çocukların okula gelmesini engelliyor yani bir anne baba düşünün ki çocuğunu okula getirmek istiyor ama o parayı veremediği için geri dönüyor. Biz bunu yaşıyoruz bu ülkede, gerçekten yaşıyoruz bizim bu ülkede çünkü yardımcı personel bizim için çok ciddi bir sorun. Şu anda “Bugünden yarına hani İŞKUR’dan bunu halledebilir miyiz?” dersiniz, mümkün değil yani şu anda görünen o ki yani İŞKUR’dan verilen personel de ancak hizmetli personele, hizmetliye yetiyor. Okul öncesi için ayrıca 20 bin personel verilmesi de şu anda -hani bu ülkeyi düşünün, bu andaki, şu andaki şeyleri düşündüğünüzde- olabilir mi, bu artık kanundur, Meclistir, bütçedir olabilir ama bir gerekliliktir bu. Bununla ilgili farklı çözüm önerilerimiz olacak daha sonra, şu anda bakanlıklarla çok yüzeysel görüştük. Yani buradaki yardımcı personeli şu şekilde de halledebiliriz şeklinde bir görüşümüz olacaktır burada.

Şartlı eğitim yardımlarından... Yani bu ücreti minimize ederek çocukların daha fazla okula gelmesini sağlıyoruz. Kısıralda hiç almıyoruz, hatta destekler veriyoruz onlara biz. Bu alınan ücretler... İşte, Çankaya’dakilerde, daha çok hani ekonomik durumu iyi olan yerlerde bu ücretler alınıyor yani veliler de bunu veriyor çünkü işine geliyor velilerin de. Dışarıda çok pahalı ücretler yani aylık 150 lira hiçbir şey değil onlar için. Bunlara kahvaltı veriyoruz tabii orada, kahvaltı giderleri var. Şartlı eğitim yardımları önceki yıllarda okul öncesinde verilmiyordu. Dolayısıyla, bu da ciddi bir şekilde çocukların erken yaşta ilkokula başlamasını sağlıyordu, sırf o parayı almak için erkenden ilkokula

kaydolan çocuklarımız vardı. Bunu okul öncesine de yaydık. Dolayısıyla, şu anda okul öncesinde de şartları tutan, Aile Bakanlığının o dediği standartta olan çocuklarımızın hepsine şartlı eğitim yardımı veriyoruz ve onlar da okuldan faydalaniyorlar.

Her sene ilçelere belli oranlarda kırtasiye ödeneği gönderiyoruz çünkü bu kademe, diğer kademelerine göre daha pahalı bir eğitim kademesi. Eğitim araç gerecinden tutun da beslenmesine kadar sırf para meselesi, bu vazgeçme meselesi olmasın diye her ilçeye... Geçen sene mesela 11 milyon TL gönderdik. Örneğin, işte, Çankaya'ya 5 lira gönderiyorsak yani Altındağ'a 10 lira gönderiyoruz. Dezavantajlı okulun sayısı oranında gönderiyoruz. Bu çocukların bütün kırtasiye giderlerini karşılıyoruz ücret alınmasın diye, böyle yola gidiyoruz. Bütün materyallerimizi ücretsiz veriyoruz. Şu anda bütün okulların yine yeni kitaplarını da vereceğiz -öykü kitaplarını- kütüphanelerini kuruyoruz. Sırf bu okul öncesi sınıflara veriyoruz; diğer okullarda okul kütüphanesi, okul öncesinde sınıf kütüphanesi. Yaz aylarında, mesela, Esenyurt gibi yerlerde, normalde çok dolu olduğu için gelemeyen çocuklarımızı yazın o iki aylık sürede okula alıyoruz ve bunların beslenmelerini de veriyoruz, yazın gelenlere biz beslenme de veriyoruz. Bedava, hiçbir ücret almadan geçen sene 47 bin çocuğumuzu yaz okullarına aldık ve orada bunların hem beslenmesini hem de iki aylık süreçte bunların okula hazır hâle getirilmesini sağladık.

Bir de bizim tabii köyümüz var. Yani gittikçe köy nüfusu azalıyor, birleştirilmiş sınıflar kapanıyor, taşıma sayısı bile 2002'nin daha altında yani köy azaldığı için göreceli olarak hepsi azalıyor artık. Bir köyden 2 çocuk taşıyoruz artık; önceden 6 çocuk taşıyorduk mesela, şimdi 2 çocuk taşıyoruz, yine kapalı, yine kapalı. Durum böyle olunca oralarda az çocuğumuz var, sadece 9 bin köyümüzde 1 çocuk yaşıyor. 9 bin köyde 5 yaşında tek çocuk yaşıyor. 5 bin köyümüzde 2 çocuk yaşıyor ve dolayısıyla köyde 1 veya 2 çocuk var, bu da bize şunu diyor: Yani bunların köyde arkadaşı bile yok yani böyle ve bunlar seneye ilkokula başlayacaklar. Bu tür yerlere biz farklı modeller götürüyoruz. Örneğin, 1-2 çocuklu olan yerlere "Benim oyun sandığım" dediğimiz bir sandığımız var. Ahşap bir sandık yapıyoruz, içine 52 farklı ürün koyuyoruz, içinde bir de günlük takvimimiz var. Aslında bizim çocukluğumuzda Diyanetin her gün kopardığımız takvimi gibi her gün anneye, babaya, çocuğa bir şeyler söyleyen takvimimiz var, renkli bir takvimimiz. Bunu ev temelli beslenme... O takvimde yapacağı etkinliklerin hepsi, malzemeleri sandığın içinde, bildiğimiz çeyiz sandığı gibi çok cicili bir sandığımız var. Onu o köylere gönderiyoruz, sadece köye vermekle kalmıyoruz onu, öğretmenlerimiz ayda en az bir iki sefer o ailelerle gidip görüşüyorlar ve artık uzaktan da olsa destek veriyorlar, eve gidiyorlar ve bu sene 9.644 köyümüzde çocuklarımızın evine bu sandığı verdik bu şekilde. Uzaktan ev temelli eğitimde bu çocuklara biraz daha kalemle, defterle, öyküyle, işte, muhabbetle, dille, Türkçeyle, oyunla, aileyle daha nitelikli zaman geçirecek şekilde bir yola koyduk onları. Buna biz "ev temelli model" diyoruz. Daha fazla çocuğumuz var ise 3 çocuk, 4 çocuk, 5 çocuk olan yerlere ise öğretmeni köye gönderiyoruz çünkü taşıma bizim için kolay, çok bildiğimiz bir şey ama bu çocukları taşımanın, çocukların çok faydasına olacak bir uygulama olmadığını biliyoruz. Özellikle uzak yerlerde çok zorlanmadığımız sürece bunları taşımak istemiyoruz. İkinci bir şey, öğretmeni köye gönderdiğimiz zaman, aslında anneye de öğretmeni, babayla da öğretmeni buluşturuyoruz. Özellikle babalar üzerinde ciddi ciddi etkilerimiz oluyor burada. Baba çocukla nasıl oynayacağını, nasıl vakit geçireceğini öğreniyor, o takvim bize çok şeyler öğretti burada. Öğretmenin o köye gitmiş olması çok farklı bir şey. Belli zamanlarda çocuğu taşıyacağımız servisi öğretmeni taşımak için kullanıyoruz ve bu öğretmen her gün o köylere gidiyor böyle, üçer saat bir köye, üçer saat diğer köye gidiyor, daha az zamanlı... Biz buna "esnek zamanlı modeller" diyoruz, 3-4 çocukla yapıyoruz. Bunu muhtar odasında yaptık, bunu taziye evlerinde yapıyoruz, camilerin girişte müstemilatları oluyor, daha küçük, böyle hazır, yakın, yani bizim okulları kullanmamıza bile gerek

kalmıyor, bazı yerlerde evlerde yapıyoruz artık, evde yapılan yerlerimiz oldu; güzel de işleyen bir şey, bu modelleri uyguluyoruz. Bunlar bizim modellerimiz oluyor bu şekilde ve tabii ki bahsettiğim çocuk kulüpleri de yine bizim dersten sonra yaptığımız uygulamalarımız oluyor böyle.

Tabii, bunun dışında halk eğitim merkezlerinde halk eğitim kurslarına giden annelerimiz oluyor. Anneler halk eğitim kursuna gitmek istiyor, kendini geliştirmek istiyor bir şeyle ama çocuğu var. Çocuğu bırakacağı yer için de biz buna “oyun odası” diyoruz. Onun da bir programı var; anne halk eğitimdeki oyun odasına o çocuklarını bırakıyor. Orada bizim öğretmenimiz onlara eğitim verirken anneler de burada kursunu alıyor. Bunlar da bizim oyun oda programımız oluyor.

Bir diğer şey, Çalışma Bakanlığının yürüttüğü bir kreş desteğimiz var. Malumlarımız bu proje kapsamında, inşallah sürdürülebilir olur. O Bakanlıkla da biz yine birlikte çalışıyoruz, en azından bütün veri desteğini biz sağlıyoruz onlara, hangi çocuk okula geliyor, hangisi gelmiyor; bunlarla ilgili biz devam devamsızları biz onlara veriyoruz çünkü buradaki şart, çocuğun bir kuruma gidiyor olması gerekiyor, bunu beraber yapıyoruz onlarla. Yine, az önce bunu bahsettim, size hani bütün çocukların takibi için, nerede, hangi çocuk okula gitmiyor, bunu bulabilmemiz için her kuruma biz şifre veriyoruz, onları girebiliyorlar oradan.

Aile katılımı, programımızda zorunlu bir hedeftir, Okul Öncesi Eğitim Programı’nda aile katılımı, aile etkinlikleri öğretmenin yapması gereken zorunluluklardır. Bununla ilgili bizim rehberlerimiz var, aile eğitimlerini yapmaları konusunda öğretmen materyallerimiz var, öğretmen kitaplarımız var. Bugün yine programın çalışmaları devam ediyor. Burayı biraz daha zorlayıcı hâle getireceğiz. Özellikle burada hani “aile” deyince herkesin aklına orada anne geliyor zira, bütün şeylere anneler katılıyor. Biz bunu biraz daha değiştirip özellikle babaları zorlayacak şekilde programımızda ve mevzuatımızda öğretmenin belli zamanlarda bunu zorunlu kılacağımız... En azından hiçbir şey yapmıyorsa okula kaydettiğimiz zaman bunu mutlaka şart koşacağız bu anneye babaya “Mutlaka bu eğitime gelmek zorundasınız.” diye ve belki de babanın ve annenin karnesini vereceğiz yani bunu akademisyen hocalarımız düşünüyorlar şu anda çocuklarıyla ilgileri konusunda. Bunlar bize çok şey katıyor yani rehber öğretmenlerimiz var artık okullarımızda, bunlarla beraber işi yürütebiliyoruz, daha da güzel olacak diye düşünüyoruz.

Alan taraması bizim için olmazsa olmaz. 222 sayılı Kanun’un zaten hedefidir, daha doğrusu bir hükmüdür, der ki: Bir çocuğun okula devamından okul müdürü, muhtar, ilçe müdürü ve kaymakam sorumludur. Biz, o nedenle çocuğu okula gelmeyen çocuklar varsa sistemde bunları zaten gösteriyoruz. “Apartmanda 2 çocuk okula gelmiyor.” diye görüyor bizim okul müdürlerimiz ve kapı kapı biz bunların evlerine gidiyoruz bunları okula almak için. Şu anda -son Bakanımız geldikten sonra- geçen seneye göre 405 bin daha fazla çocuk okula kaydetmişiz. Finlandiya’nın toplam 5 yaş çağı nüfusu 66 bin, biz 405 bin çocuğu bir buçuk ayda sınıfa koyduk yani burada. Dolayısıyla, bunlar yapılabilir. Okullarımızda birçok yerde müdürlerimiz müdür odalarını kapatıyorlar, buna 10 bin okulda, Bakanımızın bahsettiği yerde girecektim ama bunların hepsi bizim öğretmenimizin, müdürümüzün gidip anneyle, babayla görüşmesinden kaynaklı şeyler. Bunları evlere gönderiyoruz, evlere gidiyorlar bir şekilde. Yapacağız bunları inşallah, bitireceğiz.

Peki, sorunlarımız ne? Sayın Başkanım, sayın vekillerim; dediğimiz gibi en büyük sorunumuz, yapısal sorunumuz var yani burada davul ile tokmak meselesi bizi inanılmaz yoruyor. Adam bizi kurumuna almıyor yani orada. İşte, kreşe zorluyorsun, yazıyor ama benim yanımda çalışan bir öğretmen arkadaşımız vardı, çocuğu Keçiören’de bir kreşe gidiyordu, sisteme baktı, dedi ki: “İşte, 17-18 çocuk gözükyor, bu kreşte 300’e yakın çocuk var.” Şimdi, bu biraz kaçığa giriyor, niye? Özel kurumların hepsinde “çocuk kaydetmek” demek eşittir para demek, vergi demek. Dolayısıyla, bunları önleyemiyoruz. Şimdi, yaptırım gücümüz yok, adam diyor ki: “Sen sadece programı uyguluyor mu, ona bakarsın.” Eğitimi kim veriyor, müdürü kim, standardı var mı, yemeğini nasıl çıkartmış, ne kitabı okutuyor, doğru mu, yanlış mı? Piyasada öyle kitaplar var ki sayın vekillerim, tüylerimiz ürperir. Ee,

serbest piyasa, adam çevirmiş, yayınevinde satıyor. Yani ben eşimin yanında okuyamam o kitabı ve diyor ki: “6-9 yaşa hitap eder bu kitap.” Yani böyle şeyler var. Şimdi, o sınıfa hangi kitap girdi? Yarın bir şey olduğu zaman, ha, Millî Eğitim Bakanlığı böyle oluyor, ha bire dayağı biz diyoruz ama dediğimiz gibi bu tamamen tokmak meselesi, davul meselesi efendim, böyle. Bu bizim birinci sorunumuz ve bu konu daha önce de çok gündeme geldi, bununla ilgili kanun tasarıları hazırlandı, çok basit bir şekilde bir yere bağlanacak düzeyde olan bir şey ama yapamadık bunu.

Dediğim gibi fiziki mekân ihtiyacı yani İstanbul’da o binalara ruhsat veren, oradaki o imarı çıkaran belediye başkanı, oradaki meclis üyeleri, bunlar da bir eğitimden geçtiler ama orada devasa binalarda oturacak insanların çocuklarının nereye gideceğiyle ilgili bir planlama yok maalesef. Yani paramız var, İstanbul’a yapamıyoruz şu anda, arsa bulamıyoruz orada. Fiziki mekân ihtiyacı bizim için ciddi bir sorun.

Yine, başta da söylediğim, ücret meselesi, bunu minimize etmemiz gerekiyor; bugünkü şûranın da belli konularından biri bu, bilinen bir gerçek, ülkemizin gerçeği. Her ne kadar artık minimize etsek de ben baktım, altı yıl öncesinde Ankara’da Valiliğin belirlediği ücretler 180 TL imiş, bu sene bu sene 150 lira mesela; artırıyoruz da yani böyle tutuyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Millî Eğitime bağlı olanlar değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Tabii, Millî Eğitime bağlı; özeller çok pahalı yani aylık 3 bin lira, 5 bin lira en düşüğü, oradan başlıyor Sayın Vekilim.

Yani şöyle bir durum var: Özellikle kadın istihdamının yoğun olduğu Denizli gibi, Bursa gibi yerlerde kadın eğer yalnızsa, bir de asgari ücretle çalışıyorsa çocuğunu nereye verecek? Yani bunları kara kara düşünüyoruz. Bunun için okul müdürlerimizle biz çok sık toplanırız, bunları anlatırız, Arkadaşlar, bu konularda mevzuatımız bazı şeylere cevaz verir. Bu çocuklara tam gün nasıl bakabiliriz? Ama yerimiz yok yani onun çocuğunu akşama kadar okulda tutabilmem için başkasının çocuğunu okula hiç almamam gerekiyor.

Şimdi, o kadar tıkanıyorsunuz ve buralarınız o kadar sızlıyor ki... Mesela, diyorsunuz ki: “Bir yerde 5 yaş çocuk varken diğer kurumları açamazsınız, 3 yaş sınıfı açamazsınız.” Ama Zara’da düşünün ki ne kreş var... “Çalışan anne babanın ikinci bir alternatifi var.” diyorsunuz. Nedir o? Devletin kurumuna veremezse de biraz zorlanır ama özele verebilir o çocuğu ama vatandaşın çocuğunu vereceği başka hiçbir yer yok, devlet o çocuğu öğleden sonra bu sınıfa almazsa, yok.

Şimdi, düşünüyoruz, doğuda, güneydoğuda, küçük ilçelerde çalışan öğretmen var, kaymakam var, nüfus müdürü var, bunların çocukları olabilir, küçüktür, 3 yaşındadır ve okula kaydedemiyordur bunları. Bunları ne yapacağız akşama kadar? Kreş de yok buralarda. Bunlarla ilgili yazılarımızda hep “Bu tür yerlerde bir grup da olsa mutlaka bu yaş çocukları için bir yer zorlayınız ve açınız.” deriz. Bunları yapmaya çalışıyoruz ama tabii, bunlar çok zorlama tedbirler efendim. Yani bir yerde çocuğun eğitim hakkı... Seneye ilkokula başlayacak çocuk varken başkasının çocuğuna on saat bakamıyoruz burada, bu da çok şık olmuyor böyle.

Yardımcı personelden bahsettik, bunu aşmaya çalışıyoruz. Köyler bizi bir zorlayan şeyler, bunlar bizim zorlandığımız konular diye söyleyeyim.

Beslenme desteği... Aslında kalkınma planında devlet bunu koymuş, Hükümet bunu koymuş “Okul yemeği başlayacaktır.” diye. 2019, 2021, 2022 geldi kalkınma planıyla ilgili, bunu biz okul öncesinde farklı da olsa yaptık. Yani beslenme desteğini yaz okullarına verdik. Şu anda da yine, özellikle... Suriyeli çocukların olduğu yerde sağlanan fonlar biraz daha rahat fonlar. Hani, bütçede bunun için ayrı bir para olmadığı için... Fakat biz orayı şöyle eviriyoruz: Bir okulda Suriyeli çocuk varsa okulun hepsi desteklenir bizde, şu anda onda iyi durumdayız. Orada biz, en azından, ailelerin de bu konudaki

haklı tereddütlerini, haklı serzenişlerini de kırmış oluyoruz bu konuda. Madem öyle bir fon var, bütün çocukları yararlandırıyoruz. Yani orada 5 Suriyeli çocuk varsa, o sınıfta 20 çocuk varsa, 15'i de Türk ise hepsine beslenme veriyoruz. Bu sene beslenme uygulamalarını deniyoruz. Zor bir süreç yani okulda beslenme vermek sadece yemek getirmekle olmuyor, bunu hazırlayacak bir mekanizmanın olması gerekiyor, bunu sunacak bir personelinizin olması gerekiyor. Hiçbir okulunuz, ne ilkokulunuz ne ortaokulunuz buna göre yapılmamış, hiçbir binanızda böyle bir standart yok. Bağımsız anaokulları hariç, bizim bağımsız anaokullarımız hariç, resmî devlet okullarının hiçbirinde yok ama bizim çocuklarımızın yüzde 70'i ilkokulların, ortaokulların bünyesindeki binalarda eğitim alıyorlar. Bizim bağımsız anaokulu sayımız çok az, yüzde 30'u ancak devlet okullarında, resmî-özel yarı yarıya, yarısı bağımsız anaokullarında, yarısı da ana sınıflarında. “Ana sınıfı” dediğimiz, aslında farklı bir okul ama orada bir sınıfı bize vermişler, ana sınıfı olarak kullanıyoruz; girişi çıkışı genelde ayrı oluyor, lavaboları ayrı oluyor onların, buralar ana sınıfları oluyor. Böyle bir durumdayız. Beslenme desteği konusunda da ciddi çalışmalarımız var. Bugün şûranın ilk konusuydu bütün okullarda beslenme. Bu konu, bütün okullar konusu biraz şey geliyor. Mesela, biz TED Koleji'ne süt dağıtıyorduk.

Yani, şimdi, bunlar hani, tamam, sosyal devlet iyi falan da kitaplarda da aynı şeyi yaşıyoruz. Bugün o kadar fazla para veriyoruz kitaplara, her sene veriyoruz bu kitapları. “Bu kitapları seneye de kullanalım.” dediğimiz zaman hepimiz bir kez daha düşünüyoruz yani çok samimiyetle söyleyeyim. Ama bu, bir israf aslında, baktığımız zaman, gerçekten çok israf. “Devlet bunu veriyor.” diye böyle de yapmamamız gerekiyor diye düşünüyoruz fakat bu kararı almak da çok zor oluyor. Oradan gelecek parayla çok şey yaparız. Kitapların yarısını seneye kullanabilirsek bizim için 300-400 milyon para demektir bu, çok ciddi bir meblağdır. Çocuklara bunu veriyoruz ama bunu da yapabiliriz diye düşünüyoruz fakat biraz zor belli kararları almak.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Bu da bir eğitim ama Genel Müdürüm.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Yani tasarruf açısından, israf açısından ciddi bir eğitim aslında. Yani onu kullanıyor olmamız, o çocuğa bunu diyor olmamız “Evladım, bak, bunu yapma, bunu etme çünkü seneye de bunu başka bir kardeşin kullanacak, bu devletin malı, sen bunu...”

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Eskiden müfredat da aynıydı. Yani, şimdi, ha bire değişiyor müfredat. Önceden müfredat aynıydı bizim zamanımızda, bir sonrakileri kitaplarımızı gelip alırlardı, mahallede belliydi onlar, kimin alacağı, bir sonraki devre ama şimdi sürekli müfredat değiştiği için böyle bir imkân da sağlanmıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Çok değişiklik olmadı.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Sayın Vekilim, on yıl sonra değişti, 2016'da değişti ilkokul müfredatları, ortaokullar. 2016'dan beri aynı müfredatı kullanıyoruz. Okul öncesi müfredatı 2013'te değişti, 2013'ten beri aynı müfredatı kullanıyoruz. Orada da şöyle düşünüyoruz sayın vekillerim: Değişim aslında kötü bir şey değil çünkü dünya, çünkü dünya değil; bilgi, çünkü bilgi değil. Dolayısıyla gerekiyor bazen bunlar; yeni şeyler koymanız gerekiyor, yeni gelişmeleri koymanız gerekiyor. O nedenle, çok köklü değişikliklerden öte mesela, biz şu anda okul öncesinde yapacağımız bir değişiklik düşünüyoruz, çok küçük, belli eklemeler yapmayı düşünüyoruz. Mesela, çocuklarımız dışarı çıkmıyorlar. Bağımsız uluslararası bir araştırma diyor ki: “Türkiye'deki çocukların yüzde 61'i günde bir saatten daha az dışarı, açık havaya çıkıyor.” Mahkûmlarda bu, zorunlu olarak iki saatmiş, günde iki saat açık havaya çıkması gerekiyormuş mahkûmun. Bizim çocuklarımız bir mahkûmdan bile daha az açık havaya çıkıyor. Şimdi, aynı şeyi okulda öğretmen de yaparsa... Tamam, programınızda var bu “Açık hava etkinlikleri yapınız.” diyor ama zorlayıcı bir şey koymadığınız zaman öğretmen o çocuğu dışarıya çıkarmıyor çünkü anne de diyor

ki: “Ya, çıkma dışarı, ıslanmasın, üstü pis olmasın, öksürmesin, hasta olmasın.” Biz de diyoruz ki: “Düşmeden kalkmayı öğrenemiyorsun.” Bu olmuyor, bunu yapmamız gerekiyor. Bunun için bazen gerekiyor, uygulamalarda görüyoruz Sayın Vekilim, çok köklü olmasa da ufak ufak şeyler.

Ne yapıyoruz şu anda? Okullaşma oranlarının artırılmasıyla ilgili bir hedef koydu Sayın Bakanımız da. Zaten kalkınma planında okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamına alınacağıyla ilgili hüküm var. On Birinci Kalkınma Planı diyor ki: “Plan dönemi sonuna kadar 5 yaş zorunlu eğitim kapsamına alınacaktır.” Tabii, bu, yüce Meclisin vereceği bir karardır, zorunlu olup olmaması. Bizim şu anda yapacağımız şey, tamamen, bu okullardaki çocukların, 5 yaşındaki çocukların, yüzde 100’ünün, hepsinin en az bir yıl okul öncesi eğitim almış olarak ilkokula başlaması çünkü burada biz biliyoruz ki aslında, eşitsizlikleri gidermenin en kolay yolu, en baş yolu okul öncesinden geçiyor, en alttan. Burada müdahale ettiğimiz zaman yukarıya doğru bu dezavantajı taşıymıyor çocuk artık.

İki: Okul öncesinde aslında bizim aileyle de buluşma şansımız çok fazla yani liseye giden çocuğu olanlar vardır, ortaokula gidenler, okuluna kaç kez gitmişizdir? Ama bir ilkokulda, okul öncesinde her gün okula gitmek zorundayız. Dolayısıyla orada aileyi de görebiliyoruz, aileyle de çok rahat iletişime geçebiliyoruz. O nedenle, yüzde 100 5 yaş, Sayın Bakanımızın yeni hedefi yüzde 70 4 yaş... 4 yaşın geçen seneki rakamı yüzde 35’lerde, 2’ye katlamak demek bu.

3 yaşımızda çok zorlanacağız, biliyoruz; Sayın Bakanım istiyor bizden bunu, biz de ona zorlanacağız ama 3 yaşta yüzde 50 olmasını hedefliyoruz seneye. Mevcut okullaşma oranı yüzde 15, yüzde 15’i geliyor yani 1 milyon 300 bin çocuğun sadece yüzde 15’ini okula ancak almışız pandemi olmadan, bir önceki dönemde fakat bunun yarısını almak demek yaklaşık 650 bin çocuk demek bizim açımızdan. Tabii ki şu anda -yer, mekân- buna koşmuş durumdayız, ciddi bir bütçe ayrılmış bu işe aslında ama asıl ihtiyacımız olan yerlere okul yapamıyoruz. Ben gidiyorum Denizli’nin Kale ilçesine okul planlıyorum; hâlbuki ben Esenyurt’a, Bağcılar’a, Gaziosmanpaşa’ya, Keçiören’e, Sincan’a yapamıyorum çünkü arsa bulamıyoruz, kimsenin de evini yıkıp da “Ben buraya okul yapacağım.” diyemiyorsunuz. Maalesef böyle. O nedenle, belediyelerin işini önemsiyoruz.

Bir diğer şey, Temel Eğitimde 10.000 Okul Projesi. Bu okul projesinin de temelini aslında okul öncesi oluşturuyor. Sayın Bakanımız şu anda İstanbul’da 100 okulu başlatmış durumda, zaten 100 küsur tane arsa bulabildiler şu ana kadar bize ama bizim İstanbul’a planımız 1.005 okul. Yani bizim yaptığımız hesaba göre İstanbul bin okulu kaldırıyor. Bin tane bağımsız anaokulu yaparsak -ki bunların hepsi sekizer, on ikişer derslikli büyük okullar olacak- İstanbul’un okul öncesi sorununu ancak başa baş getirebiliyoruz burada. Fakat arsa, belediye meseleleri; işte bu konu nasıl aşılacak İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü buna çalışıyor burada. Bu, bizim öncelikli...

Tabii ki temel eğitimde 10 bin okulda sadece okul öncesi yok, ilkokullar yani özellikle bir de ilkokullar... anı temel kısımda, orada da 6.332 ilkokulumuzu biz iyileştirme kapsamına alıyoruz yani en dezavantajlı okullarından bahsediyoruz, farklı il ve ilçelerde bunların hepsi, hemen hemen her ilçede var; bu okullara bir şekilde müdahale edeceğiz. Bunlar toplam okulların zaten yüzde 40’ına denk geliyor, ilkokulların yüzde 40’ına denk geliyor. Bu okullara biz belli alanlarda bunun onarımıdır, donatımıdır ama daha çok eğitim içerikleriyle ilgili bunlara müdahale; öğretmen eğitimi, yönetici eğitimi, ders içerikleri, eğitim araç gereçleri... Yani şu anda mesela bunların 5 bin, 4 bin sınıfına fen, sosyal, matematik takımlarıyla ilgili siparişlerini verdik yani bu sınıfların, okulların hepsine bunları verelim. Tabii, bunu vermekle olmuyor yani eğitim sistemimizde öğretmeniniz kadar güçlüsünüz. Yani bütün teknolojik cihazları koyuyorsunuz, her şeyi donatıyorsunuz, veriyorsunuz; kapı kapandığı zaman içeride öğretmen ile öğrenci kalıyor baş başa dolayısıyla onu ne kadar kullandığı, ne aktardığı önemli.

Bu konuda öğretmen eğitimi bizim için çok önemli bir unsur ve öğretmenin mesleki gelişimi, eğitimi şu anda şüranın da bir ana konusu, hem okul öncesinde hem ilkokullarda hem diğer eğitim kademelerinde birinci sıraya koymuş durumdayız burada. Çünkü biz öğretmenimiz kadar varız, öğretmenimiz kadar başarılı olacağız, bunu biliyoruz. Bu konuda dün de Cumhurbaşkanımızın açıkladığı şekilde uzman ve başöğretmenlik meseleleri buradaki... Yani yaklaşık sanırım 120 binden fazla bizim yüksek lisans mezunu öğretmenimiz vardır, yine 10 bin civarında doktoralı öğretmenimiz var bizim zaten sistemde, bunlar hani yıllar öncesinden kalan rakamlar, çok kesin olmamakla birlikte. Bu süreç de bizi çok daha nitelikli bir hâle getirecek diye düşünüyoruz.

10 bin okulun bir ayağı da bu ve ders dışı etkinlikler, sportif faaliyetler bu okullarda ve çok çok önemli bir ayağı var, çok önemseydiğimiz bir ayağı var, aile eğitimleri bu okullarda, aile katılımları, aile eğitimleri. 10 bin okulda, ilkokulda, 450 anaokulunda -tabii bitecek olan 3 bin yeni anaokulu yapacağız, onlar da ayrı- bunlarda, bunların bütün velilerine, ailelerine farklı etkinliklerde, farklı içeriklerde eğitimler düşünüyoruz.

Beslenme destekleri, yine, bizim dediğimiz gibi, zaten planımızda olan bir şey. “Erişim modelleri” dediğimizde, köylerdeki çocuklarımız, köydeki çocuklara nasıl ulaşacağı, ev temelli nasıl yapacağı; bunları çalışıyoruz. Taşıma mevzuatını şu anda bir alt düzeyde ele aldık, biz de bunların giderlerini oradan karşılamakla ilgili -köy çocuklarının bütün şeylerini oraya bakıyoruz.

Tabii ki 3 yaş için daha küçük, esnek programlar düşünüyoruz Sayın Başkanım, sayın vekillerim. Yani evde çocuk bakacaksa, annesi evdeyse çocuğun, 3 yaşındaki çocuğu altı saat okula tutmanın bir anlamı yok burada; bunun dünya örnekleri de var. Bunun için daha az esnek zamanlı, oyun odalarına, çocuğun geleceği, sosyalleşeceği, oynayacağı, paylaşmayı bileceği -ne bileyim- oyun kurabileceği şekle bunu evirmemiz lazım.

Bugünün öğretmenleri şundan yakınıyorlar, ana sınıfı, anaokulu öğretmenleri: “Önceden çocuklarımız geldiği zaman çok rahatlıkla oturup kendi kendine oyun oynayabiliyorlardı; şimdiki çocuklar oyun kurmayı bilmiyorlar, bize bakıyorlar, duruyorlar komut bekliyorlar. “Çünkü oynadığı tablette bunu görmüş; burada bu şekilde, “Buraya bas.” “Bunu yap.” “Bunu et.” diye. Bu çocuklar kavga etmediği zaman barışmayı da beceremiyorlar, barışık yaşamının ne demek olduğunu küserken anlıyorsunuz, yalnız kalıyorsunuz, bunu da bilmiyorlar bu çocuklarımız. Dolayısıyla, çok yalnız kalmış, şehir hayatında özellikle parka çıkamamış bu çocuklar için çok ciddi ciddi şeyler yapmamız gerekiyor. O nedenle, 3 yaştaki bu tür etkinliklerimizi daha böyle oyun odaklı, daha sosyalleşecekleri, arkadaşlarıyla oynayacakları ve tabii ki ailelerle de bir şekilde orada buluşacağımız şekle getirmeye çalışıyoruz. Şu anda bunun programlarını yazıyoruz yani şu anda yanda bir otelde, bir yerde de farklı bir UNICEF projesinde bunları yapmaya başladık.

Tabii ki evde bakım, meselesi -özellikle bakıcılarla alakalı- hep aklımızda olan bir şey ama ilgi alanımız olmadığı için, görev alanımız olmadığı için girmedığımız bir şey aslında. Tamam, bir programımız var, 0-3 yaş programımız var ama biz bunu işte Aile Bakanlığı kullansın diye vermişiz. Ama biz şunu iddia ediyoruz ki orada bunu kullanan öğretmen sayısı parmaklarını geçmez. O nedenle, burada daha farklı bir teşvik modeline gitmek için... Örneğin Çalışma Bakanlığının verdiği teşvikte bakıcı desteğini kime vereceğiz? Yani “Eğer bakıcı bu eğitimden geçmişse bunu alması gerekir.” şeklinde belki bir şeye gidilebilir ileriki yıllarda, o nedenle böyle bir içerik hazırlamayı düşünüyoruz biz burada.

Tabii ki ders dışı eğitim faaliyetlerimiz var bizim “kulüpler” dediğimiz. İşte, akşama kadar çocuğu okulda kalması gereken aileye, biz, akşama kadar yaptığımız programın aynısını yapmak istemiyoruz, farklı şeyler olsun istiyoruz; bu da bizim kulüp faaliyetlerimiz.

Sanırım bir nefeste bu kadar anlatabildim.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Yönlendirme yok mu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Okul öncesinde yönlendirme yok Sayın Vekilim; 5’inci sınıfa kadar yok, artık ortaokulda var yönlendirme, ortaokuldan liseye. Yani ilkokulda mesleki şeyler olmadığı için bir yönlendirmemiz yok efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Çok teşekkür ediyoruz sunum için.

Şimdi, Komisyon üyelerimizden söz almak isteyen ya da sorusu olan varsa sırasıyla söz verebiliriz.

Buyurunuz Kıymetli Vekilim.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) - Öncelikle sunumunuz için çok teşekkür ediyoruz. Tekrar hoş geldiniz diyoruz.

Benim merak ettiğim şöyle bir şey var: Bu temel eğitim için... Bir kere, Bakanlığınız bizim için çok kıymetli yani ülkemiz adına çok kıymetli Millî Eğitim Bakanlığı çünkü geleceğimizi sizin Bakanlığınızın yetiştirdiği öğrenciler, hazırladığınız programlarla temsil edecek. Şimdi, burada, 222 sayılı Kanunla göre kaymakamlar okula gitmeyen çocukları falan tespit ediyordu. Elinizde böyle bir rakam var mı? Mesela buna rağmen okula hiç gitmemiş, kaydolmamış ya da şu kadar çocuğu göndermiyor ailesi falan dediğiniz bir rakam var mı, onu merak ediyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Sayın Vekilim, bu konuda Millî Eğitim Bakanlığı istatistikleri hani her sene yayınlıyor dolayısıyla okullaşma oranlarından aslında bu çıkabiliyor. Burada elbette ki kaçığımız var. Yani işte ilkokullarda örneğin okula gitme oranı diyelim yüzde 98’lerde yani yüzde 2 demek oluyor bu, bu yüzde 2 nerede? Bir: TÜİK’le yaşadığımız sorunlardan biri tanesi işte ölüm, çocuklar mesela orada olabiliyor. İki: Yurt dışına gidenlerin takibi bizim için çok zor; devamsız görünüyor, çocuk yok ortada, yurt dışına gitmiş. Üçüncüsü de mevsimlik tarım işçilerinde bunu yaşıyoruz maalesef. Onun dışında herhangi bir köyde “Çocuğumu okula gönderemiyorum.” diye böyle bir şey asla yok. Böyle bir şey olması varsa da yani ya o köy çok gözden uzak bir yerdedir, kimse bilmiyordur için ya orada kaymakamımız, müdürümüz hakikaten görevini yapmamıştır; böyle bir şey olacağını hiç tahmin etmiyoruz.

Şöyle bir şey söyleyeyim: Bizim birleştirilmiş sınıflarımızda şu anda sistemimizde 3 çocuklu ilkokulumuz var, 3 çocuk var o ilkokulda ve orada 1 öğretmenimiz var, 3 çocuğa eğitim veriyor yıl boyunca. Niye biliyor musunuz? Örneğin Kulp’ta, dağın başında bir yerdeler yani taşıma şansınız yok bu çocukları. 1 çocuk olsa bile biz oraya 1 öğretmen veriyoruz şu andaki mevzuatımıza göre, orada eğitim devam edebiliyor. Burada, dediğim gibi, eğer gelmiyorsa... Çünkü göçer çocuklar, aileler bunlar ve ciddi sorun bize. Şu anda, biz bunlarla ilgili karavan sınıf modeline -karavanı da çizdik- evriliyoruz artık. Özellikle mevsimlik tarım işçileri için, çocuk nerede, biz o karavanı peşine götüreceğiz artık, yani başka türlü işin içinden çıkamıyoruz. Bir şey de diyemiyorsunuz efendim. Yani şimdi, diyorsunuz ki: “Tamam, sen para kazanıyorsun, ben sana parayı vereyim, git bu tarlaya falan.” Bu da olmuyor çünkü o çocuk çalışmasa bile o annenin, o babanın orada rızkını kazanabilmesi için o çocuğun diğer bebeğe bakması gerekiyor; bir de böyle durumlar var. Yani artık son yıllarda bunun profili de değişmeye başladı, özellikle doğudaki güneydoğudaki tarım işçileri daha çok Suriyeliler olmaya başladı bu sefer, onların oranı da arttı; o da ayrı bir şey yani hem dil yok hem sosyalleşme yok hem eğitim yok. Birçok ilimizde belediyelerle, başka yerlerle bunlara mutlaka gidiyoruz, çadır okullarımız var ama bugün aile burada, bir ay sonra Ordu’ya gidiyor fındık toplamaya. Şimdi, bunların takibi de o kadar zor ki bizim açımızdan. Bu “devamsız” dediğimiz çocukların çoğu bu şekilde bizim sistemimize yansıyor. Yoksa yani “Şehirde şöyle bir çocuk var, okula gitmiyor...” Yani bu zaten kanuni bir suç, direkt savcılıklar da devreye girebiliyor, hemen polisle de gidilebiliyor oraya. Böyle bir şeyimiz yok, en azından bize yansımış öyle bir şey olmadı şu ana kadar.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Teşekkür ederim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Rica ederim efendim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Evet, başka söz almak isteyen vekilimiz varsa buyursun.

Buyurun.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkürler sunumlar için.

Öncelikle, bu sunumdaki bir veri meselesine değinmek istiyorum. Önceki yıllarda okul öncesi eğitimdendir yararlanma oranını verirken 2002-2020 arası için bu eğitimdendir yararlanan çocuk sayısı yazılmış burada, birinde oran birinde sayı olunca da karşılaştırma imkânı çok olmuyor. Bir de bu sayılar yıl aralığı içinde brüt olarak mı verildi, onu da bilmiyoruz. Onu soracağım bir...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Sayın Vekilim, tam olarak metni okursanız veya hangi tarafta...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hayır, hayır, yıl aralığına göre yazılmıyor; ilk paragrafta yani ilk 2 paragrafta.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Sizdeki Word metninde, tamam, bir bakalım Sayın Vekilim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ben devam edeyim, siz isterseniz bakın, başka şeyler de sayacağım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Tamam.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sonra, okul öncesi eğitimde biliyorsunuz yaş aralığı çok önemli. Bizim de politikalarımızı belirlerken 0-3; 3-5 ve zorunlu eğitim öncesi 5-7 yaş aralığındaki oranları ayrı ayrı yıllar içinde görebilmemiz ve karşılaştırmamız gerekiyor, bu anlamda bu kıymetli.

Yine sunumda üniter ve ayrı sistemlerden bahsediyorsunuz. Bu önemli bir politika alanı. Diğer bütün konularda olduğu gibi bu konuda da isabetli çözüm üretmek için önce verilerin açık, şeffaf, ulaşılabilir ve merkezi bir sistemden geliyor olması lazım. Sadece biz siyasetler için değil, akademisyenler için, basın çalışanları için, onların görüş ve önerileri için de bu veri meselesi kıymetli. Bakanlığınız bu konuda çalışma yapacağını defalarca söylemişti ama maalesef tek bir elden güvenilir bir veri tabanı ne yazık ki oluşturulamadı. Bu konuda mesela OECD veri tabanı bize güzel bir örnek olabilir, yine Almanya güzel bir örnek olabilir; sırf okul öncesi ve sonrası okullarda kaliteyi denetleyen, verileri paylaşan bir veri merkezleri var.

Şimdi, bu Komisyonda asıl meslemiz okul öncesi eğitim ve kadın istihdamı. Her ne kadar çocuk, 2 ebeveynin sorumluluğu altındaysa da bizde bakımı genelde anneye yükleniyor. TÜİK verilerine baktığımızda çocuklu hanelerde kadın iş gücüne katılım oranının çocuksuz hanelere göre yüzde 20'lik bir düşüş gösterdiği görülüyor. Yine, çocuklu hanelerde erkeklerin iş gücüne katılım oranı çocuksuz haneye göre daha yüksek. Bu, neredeyse, çocuk bakımının anneye, ev geçimininse babaya yüklendiğini gösteriyor. Bakın, veriler yine bize çocuk bakım sorumluluğunun kadınların çalışma yaşamında kalma süresini azalttığını ve çalışma kalitesini düşürdüğünü gösteriyor. Kentlerde nitelikli kadın iş gücünün istihdama katılma olasılığını ilk çocuktan sonra yüzde 15 düşüyor, görece düşük nitelikli kadın iş gücüyle ilk hamilelikten sonra yarı yarıya azalıyor. Aynı şekilde, ücretsiz veya uygun ücretle okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılması kayıt dışı istihdamı da azaltacak, bunu da vurgulamak lazım. Mesela, ILO raporuna göre, evde bakım sorumluluğu olmayan kadınların kayıt dışı istihdam oranı yüzde 42'yken, bakım sorumluluğu olan kadınlarda bu oran yüzde 62'ye yükseliyor. Yani okul öncesi eğitim sorununun çözülmesi kadınların kayıt dışı çalışmaya yönelmesini de azaltan bir çözüm. Üstelik bu alanda yapılacak yatırım bir istihdam alanı; bunu da unutmamak gerekir diye düşünüyorum.

Yine, kamu kurumlarına bağlı okul öncesi ücretsiz eğitim veren yerlerin artırılması gerekiyor. Aynı şekilde, özel şirketlerde sağlanan okul öncesi eğitim hizmetlerinin artırılması ve yükümlülüklerinin denetlenmesi lazım. Bu, sosyal devlet olmanın da aslında bir gereği. Bakın, 1937 yılında kurulan Nazilli Basma Fabrikasında yirmi dört saat açık olan bir kreş örneğimiz var ben de araştırırken bu Komisyona gelmeden önce gördüm yasal doğum izni sonrası işbaşı yapan kadınlar bebeklerini bu kreşe bırakabiliyordu, şimdi ise bu örnekler ne yazık ki oldukça az. Hâlbuki çalışan ebeveynler için okul öncesi bakım imkânının sağlanması çalışan verimliliğini de aslında arttıran bir faktör, bunu dikkate almak lazım. Bizim mevzuatımıza göre 150’den fazla kadın çalışanı olan özel iş yerlerinde kreş imkânı var ve bu yönetmelikle düzenleniyor sanırım kanunla da değil. 150 üstü kadın sigortalı çalışan; oldukça az bu şekilde olan iş yeri, bunun da tekrar değerlendirilmesi gerekiyor. Yine, diğer bir sebep, kreş açma zorunluluğu olan bu özel işletmelerin denetlenmemesi. ILO raporuna göre bu yükümlülüğe sahip iş yerlerinin yarısı denetlenmiş, denetlenenlerin de neredeyse yüzde 45’inde kreş olmadığı görülmüş. Kreş imkânı sunmayan bu işletmeler, kreş açmaktansa teftiş olursa cezayı ödemeyi daha makul bulduklarını söylemiş. Demek ki bizde ya teftiş az ya da teftiş sonunda verilen cezalar yeterli değil, buna da vurgu yapmak gerekir.

Okul öncesi eğitim sadece kadın istihdamı konusunda değil, ülkemizin eğitim kalitesi adına da çok önemsedığımız bir konu. Bütçe tartışmalarında aslında söyledik “Okul öncesi eğitime ayrılan bütçe payı yeterli değil.” dedik ama burada Bakanlık olarak sizin de buna uygun bir bütçe talep etmeniz gerekiyor. Bakanlık bütçenizin çoğu personel giderlerine gidiyor. Bakanlığınıza paralel kuruluşlara ayrılan paylardansa sizin okul öncesi eğitim projelerinizin önceliklendirilmesini talep etmeniz gerekiyor diye düşünüyorum.

Bir başka şey, sürekli alt sıralarda yer aldığımız bu PISA raporlarında da sıkça aslında altı çizilen bir konu; okul öncesi eğitim konusunda birçok Avrupa ülkesinden kötü durumdayız. 2019 OECD verilerinden bahsedeceğim çünkü okullaşma oranları ve nitelikli eğitime ulaşımı verileriyle birlikte değerlendirmesek kadın istihdamı ile kadının iş ve aile yaşamının uyumlaştırılmasında da ileri gidemeyiz. Biz şimdi, Türkiye olarak OECD ülkeleri arasında 3-5 yaş çocuklarda en düşük okullaşma oranına sahip ülkemiz; OECD ortalaması yüzde 87, Türkiye’de yüzde 43. Yine, ilköğretim çağında okullaşma tam olarak gerçekleşmiyor; yaklaşık 20 bin çocuk okuldan uzak. Bir başka veri, Türkiye 15-19 yaş okullaşma oranında OECD ortalamasında yine son sıralarda; OECD ortalaması yüzde 84, Türkiye ortalaması yüzde 69. 3-5 yaşta en düşük okullaşma oranına sahip ülke Türkiye, az önce söylediğim gibi. Öneri: Okul öncesi eğitimde yapılan yatırımlar artmalı, özellikle de dezavantajlı çocukların bu okullara erişimleri sağlanmalı; bunun için biraz daha somut politikalar gütmeli ve bütçeden pay ayrılmalı.

Yine, Türkiye’de okula erişim ücretsiz ama nitelikli eğitime erişim çok pahalı. Türkiye’de düşük ve yüksek gelir grubunun eğitime yaptığı harcama arasında tam 20 kat fark var ve Türkiye Şili’den sonra kamusal harcama oranının en düşük ve özel harcama oranının yani özel okullara harcama oranının en yüksek olduğu ülke. Şili’de bu oran yüzde 71 kamu, yüzde 29 özel harcamalar; eğitime yapılan harcamaların kamusal ve özele göre farklılaşma oranlarından bahsediyorum. Yine, Türkiye’de eğitime kamusal olarak yapılan harcamalar yüzde 73, özele yapılan harcamalar yüzde 27; OECD ortalaması, yüzde 90 oranında eğitime yapılan harcamaların kamusal harcamalar olduğunu, yüzde 10’nun özel harcamalar olduğunu söylüyor. İsveç’se güzel bir örnek, eğitime yapılan kamusal harcamalar yüzde 100. Tabii ki bu noktada da eğitime ayrılan kamu kaynaklarını arttırmamız ve özellikle, çocuğuna para harcayabilen ile hiç para harcayamayan arasındaki mesafeyi kapayarak adil bir şekilde kaynakları dağıtmamız gerekiyor.

Şimdi, bir de, bu 3-5; 0-3 yaşla ilgili yazıfız. O yüzden de bizim, bu yaş aralığında okul öncesi eğitimi özellikle özendirmemiz gerekiyor diye düşünüyorum. Bunun için de okul öncesi eğitim ücretlerinin merkezi ve yerel yönetimlerce sübvansede edilmesi düşünülebilir. Yine, bu gruba ait kreşlerin açılması, doğru anladıysam, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının sorumluluğunda; denetim yükümlülüğü size, MEB'e ait değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Şöyle: Kendi mevzuatlarında “Eğitimle ilgili -eğitim ama- denetimi MEB yapar.” demişler ama şimdi onların çıkardığı yönetmelik bizi çok bağlamadığı için, hani, bizim teftişte öyle bir şey olmadığı için işlevsel değil yani.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Anladım.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Denetim yok bizim tarafımızdan yani.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sunumda da zaten bu denetimlerin bağlayıcı bir hüküm olmaması nedeniyle yapılamadığını yazmışsınız.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Evet, sıkıntılar yaşıyoruz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Öyleyse bu konuda bağlayıcı bir hüküm getirilmesi gerektiği kanısındayım.

Bir başka konu, okul öncesi eğitime ilişkin başka bir soru yani aslında; bu eski Türk Ceza Kanunu 263'üncü madde kapsamında kanuna aykırı eğitim kurumu olarak kabul edilen ve okul öncesi düzeyde de okulları bulunan kurumlara ilişkin herhangi bir denetim mekanizmanız var mı? Yani Türk Ceza Kanunu 263'üncü madde kapsamında kanuna aykırı eğitim kurumları denetlenebiliyordu; yapılan yasa değişikliğinden sonra denetlenemiyor. Yani şu anda nasıl denetliyorsunuz bunu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Sayın Vekilim, var o.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Mevzuat değişikliği olmamış mıydı? TCK 263...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Bir kanun... Şeyini hatırlamıyorum ama izinsiz eğitim faaliyeti yürüten kurumların nasıl kapatılacağıyla ilgili, hatta kanun maddesinde bunun asgari ücretin yüzde 22'si kadar ceza alacağı var ama kanunun adını hatırlayamıyorum. Böyle bir şey var ve orada, işte, Emniyetin, Millî Eğitimin, zabitanın yer tespiti yaparak ne yapacağıyla ilgili bütün hükümler de yönetmelikle belirlenmiştir. O, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün yaptığı bir iş, dolayısıyla kanunu hatırlayamıyorum, belki 1739'da koyulmuş olabilir o.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ama işte bu kanuna aykırı. Eğitim kurumlarıyla ilgili madde kanun maddesinden çıkarıldıktan sonra, o mevzuat değişikliğinden sonra, okul öncesi düzeyde özellikle yasa dışı kurumların arttığıyla ilgili şeyler var, birazdan tekrar şey yaparız. Yani, bu, özellikle... Çünkü siz belirtiyorsunuz, MEB müfredatı geçerlidir 0-3 yaş arası ama bahsettiğimiz işte bu yasa dışı kurumlarda, özellikle okul öncesi eğitim yapan yerlerle ilgili ne gibi soruşturmalar, incelemeler yürütüyorsunuz? Kamuoyuna yansıyan ve kamuoyunu rahatsız eden bu konuyla ilgili birçok kurumun, kuruluşun, vakıfların, cemaatlerin, derneklerin yerleri olduğu söylentisi var; bu konuda da bizi aydınlatabilirsiniz çok sevinirim.

Teşekkürler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Buyurunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Teşekkür ediyorum Sayın Vekilim.

En son kaçak kurumlarla ilgili başlayayım. Bahsettiğim gibi, özellikle dershanelerden sonraki süreçte, bu kanun, özellikle yine Meclis tarafından o maddeler çıkartıldı, bunun yönergesi, yönetmeliği var ve tespit edilen bütün kurumlar kapatılıyor. Aslında, okul öncesi alanda da o dönemde çığ gibi büyüyen, Sayın Vekilimizin dediği gibi, farklı kurumlar vardı. Basına daha çok “sıbyan mektebi” diye yansıyan bu kurumlar ama gerçekçi bir şey değil, merdiven altlarında yapılan ve birçok ilçe millî eğitim müdürümüz de çok muzdaripti bundan fakat bu kanundan sonra bunlardan şu anda olmadığını biliyoruz.

Şöyle bir tespitimiz vardı mesela: Vatandaşın birisi böyle bir girişimde bulunmuş, Emek tarafında bir yerde açtığı kurumun adına “çocuk üniversitesi” demiş, Sincan’da açtığının adına da “sübyan mektebi” demiş ama aynı kişiye ait bunlar. Nerede ne satıyorsa onu yapmışlar bunlar ama hepsi illegaldi. Şu anda, en azından ilçelerden bize gelenler için “Mevzuat belli, böyle olamaz.” diye söylüyoruz. Şu anda bunlar belki de hiç kalmamıştır diyebiliriz ama bir dönem çok yaygındı, bizim de çok...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hiç kalmamış diyemeyiz herhâlde.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – İnşallah öyle diyelim yani en azından bize yansıyan, Sayın Vekilim, keşke kalmamış olsa böyle kayıt dışı...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bunun için yeterli denetim yapılmadığını düşünüyoruz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Dediğiniz bazı yapılar böyle ama izinli olduklarını görüyoruz. Bize yansıyor, bir bakıyoruz ki sistemde de var...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Gelen şikâyetler üzerine mi denetim yapıyorsunuz yoksa...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Şöyle bir şey var: Bizim eğitim denetimi olduğu için, Millî Eğitimin en azından temel eğitim ayağıyla ilgili söyleyeyim, görev alanımla ilgili söyleyeyim; bizim gidip kişinin kapısını çalıp kaçak mısın değil misin deme şansımız yok. Bunun mevzuatı, daha çok kolluk kuvvetleriyle beraber yapılan bir denetimdir kaçak kurumlarla alakalı hatta o kanunda şunu hatırlıyorum: Belediyelerin veya özel idarelerin verdiği ruhsatla eğitim kurumları açılmaz, özel eğitim kurumlarının özel eğitim kurumlarından izin alarak açılması gerekir. Keşke, hani, buna hazırlıksız yakalandım, bu kanun maddesi de özel öğretim kurumlarını ilgilendirdiği için...

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Onunla ilgili daha detay bir şey Sayın Vekilimize hem Komisyon üyelerimize vererseniz boşluk kalmamış olur.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Ben mail atarım, o kanun ve yönergeyi atarım ama tabii ki ne yapıyor o konuyla ilgili... Bu hepimizin canını sıkan bir durum yani çok haklı bir şey.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bu Komisyon kadınıla ilgili değil belki ama...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Evet çok can sıkıcıydı Sayın Vekilim, haklısınız.

Denetim kısımlarıyla ilgili şeyleri bahsettik. Dediğimiz gibi, bizim kendi iç mevzuatımız bizim izin verdiğimiz, bizim sorumlu olduğumuz kurumları denetlemeye müsaade ediyor fakat denetimde sadece şöyle bir şey var: Bir Başbakanlık Tüzüğü var yıllar öncesinden çıkmış; o Tüzük sadece İş Kanunu’na göre açılmış olan kreşlerin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından denetleneceği... Orada gerekçemiz var çünkü Başbakanlık Tüzüğü ama Çalışma Bakanlığı bir yönetmelik hazırlamış, demiş ki: Bunu Millî Eğitim Bakanlığı denetlesin. Şimdi, bu olunca yürürlüğü çok olmuyor...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Diyaneti siz mi denetliyorsunuz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Yok, denetlemiyoruz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Diyaneti kim denetliyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Kendi mevzuatı var onların, onlar kendileri denetliyor. Belediyeyi denetlemiyoruz, Diyaneti denetlemiyoruz, Aile Bakanlığını... Yani, bazı yerlerde bizim arkadaşlarımız gidiyorlar, biz diyoruz ki: Gidip en azından rehberlik edelim yani bunlar da bu çocuğa hizmet ediyorlar, bunu yapabiliyoruz burada.

OECD rakamlarını verdiniz Sayın Vekilim, rakamlar doğru yani Türkiye, okul öncesi kısmında OECD’de en düşük okullaşma oranını gösteren bir ülke ama OECD’nin yine Bir Bakışta Eğitim Raporu’nda: “Son yıllarda bütün dünya ülkeleri içinde en fazla atılımı gösteren ülkedir.” der okul öncesinde Türkiye için. Bu, bizim aslında çok geriden başladığımızı da bir kanıt, yapacak çok işimiz olduğu için de bu sevinecek bir şey değil ama yapmamız gereken bir şey. Bu bizim sorumlüğümüz, bu bizim görevimiz, bunu yapmamız gerekiyor zaten burada.

Sayın Vekilim, orada rakamları söylediniz ama sanırım okullaşma oranını vermişim; yüzde 11,5 pandemiden önceki okullaşma oranı çünkü pandemide çocuklar çok okula gelmediler, onu çok dikkate almıyoruz yani çok bir düşüş yaşadık orada. Pandemiden önceki dönemde yüzde 56’yı 4-5 yaşta, yüzde 75’i 5 yaş okul çocuklarının okula gitmesi. Yani 11,5’in karşılığı... O yılı niye kullanıyoruz? Çünkü o yılı kadar okul öncesi eğitimle ilgili hiçbir istatistiğimiz yok bizim yani kitapçılarda bile yer almamış, açıkçası bir eğitim kurumu olarak bile görülmemiş. Meslek liselerinin çocuk gelişimi bölümlerinin, uygulama sınıflarının mevzuatına göre yazılmış bir uygulama ve daha çok da o zamana kadar hep böyle anne baba çalışan ailelerin çocukları için düşünülmüş bir şey. Açıkçası binalarımızın bile 2004 yılında, o zamanki Bakanımız Hüseyin Çelik döneminde yapılmış çizimleri, ilk çizimler oradan başlıyor. O nedenle, biz, o yılı böyle bir şey olarak kullanıyoruz, daha öncesine gidemiyoruz veriler konusunda.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Şeyin rakamını da belki yazılı olarak iletebilirsiniz, bu 4+4’den sonra 2012 eğitim yılında 5 yaş düzeyindeki eğitim... Bende bir veri var, yüzde 65 okullaşma oranı 2021 yılında yüzde 56, bu doğru mudur? Sizdeki veri nedir 4+4’den sonra 2021 yılında?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Tabii ki, 4+4’ten sonra ilk iki yıl düşüş var, düştü rakamlar. Bunun bir gerekçesi var çünkü çocuklar erken yaşta ilkokula başladıkları için okul öncesine gelen çocuklar ilkokula gittiler, burada var. İki, bahsettiğiniz şekilde, o dönemde bir de Millî Eğitim Bakanlığının teşkilat yapısında bir değişiklik oldu; öncesinde Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü vardı, genel müdürlük kapatılıp da İlköğretim Genel Müdürlüğüyle birleştirilip Temel Eğitim Genel Müdürlüğü olunca, aslında bu alan biraz da böyle ikinci planda kaldı. Bakanımız Nabi Bey döneminde, 2014’te Erken Çocukluk Eğitimi Daire Başkanlığı kurulduktan sonra, 2014’ten sonra bir şahlanış oldu orada; her yıl ortalama 95 bin çocuk artarak gitti ondan sonra ama bahsettiğiniz gibi, Sayın Vekilim, son iki yıl, oradaki iki yılda bir düşüş var; ciddi düşüş var hem de yani iyi bir düşüş var.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – 5 yaş çağında 540 bin çocuğun okullaşmadığı...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – 300 bin çocuk şu an itibarıyla, evet.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Pandemi dâhil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Pandemi döneminde yaklaşık bu 350 bine geliyor çünkü pandemi döneminde 4 yaş ile 3 yaş hemen hemen hiç gelmediler çünkü anneler de artık izinli olunca hiç gelmediler onlar. Dolayısıyla, küçük çocukların okula gelme devamsızlığı çok daha fazla oldu, 5 yaşta da böyle yüzde 20 civarında bir firemiz oldu ama dediğimiz gibi, orası çok olağanüstü bir şey olduğu için o rakamları çok kullanmıyoruz yani bizim potansiyelimizi göstermiyor o rakamlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR – Kriter olarak almak tehlikeli olabilir.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Evet.

Mesela, 2019-2020’yi kullanabiliyoruz, işte, bu sene geçici verilere bakıyoruz.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – “300 bin” sizin dediğiniz, benim dediğime göre “540 bin” çocuğun okullaşamamasıyla ilgili Millî Eğitim ne yapıyor?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – 5 yaşta...

Ne yapıyor? Son bir ayda 3.971 yeni ana sınıfı açtık. Bir ana sınıfı -alt zemin dâhil- bir ilkokul gibi olmuyor, bunun bir onarımına ihtiyaç var. Mevcut okullarımızda açıyoruz bunları, nereyi bulursak. Müdür odalarını boşalttık yani müdür odalarını küçük odalara taşıdık, 2 müdür yardımcısını bir odaya topladık. Dolayısıyla, nerede ihtiyacımız varsa oralarda bir şekilde bunları yapıyoruz. 3.971 çocuk buralarda, 74 bin yeni çocuğu okula aldık şu anda. Hedefimiz, ikinci dönemin başına kadar 5 bin yeni ana sınıfı daha açmaktı fakat bu gidişi Bakan Bey böyle görünce ödevimi artırdı benim, “10 bin” dedi. Dolayısıyla, ikinci dönemin başına kadar 10 bin tane daha sınıf açacağız, yapacağız inşallah ve bunları da çocuklarla dolduracağız. Tabii ki bu sadece sınıf açmakla olmuyor, bir de gidip ailelerle konuşmanız gerekiyor, aileyi ikna etmeniz... Bazı yerlerde direnç var yani isteğe bağlı olunca getirmek istemeyenler de var burada. “Ya, bu yaşta çocuk okula gider mi?” diyen mi dersiniz yani böyle. Bırakın para almayı, biz birçok yerde destekler veriyoruz yani tişört yaptırıyoruz, bir şey yapıyoruz, çanta veriyoruz, kalem veriyoruz çocuklar okula gelsin diye ve belli yerde beslenme çok önemli bir teşvik oluyor bu çocuklar için bunları yapmaya çalışıyoruz. Ve 3 bin yeni anaokulu -Sayın Bakanımızın sözü- yapacağız, bununla ilgili bütçe var ama dediğimiz gibi, yeni yer bulamıyoruz yani istediğimiz yerde bulamıyoruz. Bulduğumuz yer de işte biraz daha rahatlatıyor çocukları ama dışarıdaki çocuğu alma konusundaki aynı potansiyeli sağlayamıyoruz maalesef özellikle büyük kentlerde, işte Bursa’da Yıldırım, İzmir’de Karabağlar yani ciddi bir sorun İzmir’de Karabağlar orada da ciddi bir arsa sorununuz var bizim. Konteyner sınıflar yapıyoruz, artık o yola geldik Sayın Vekilim, yer bulamadığımız için okulların bahçelerine yapıyoruz. Bu da ne oluyor bu sefer? İlkokul, ortaokul çocuklarının oyun alanını kısıtlıyoruz bir yerde. Mümkün olduğu kadar daha arka taraflara yapmaya çalışıyoruz hani çocukların oyun oynamadığı yerlerde. Şu anda 600 derslikli konteynerin ihalesi yapılmış durumda; bunların 38’i bu ay içinde kuruluyor, Eylül’e kadar 600 derslikli konteyniri okulların bahçelerine koymuş olacağız. Bunlara “konteyner” diyoruz ama artık Türkiye’de inşaat sektörü çok iyi, gidip firmaları gezdik, gördük, çizimlerini yaptık, şantiye binası gibi yapmıyoruz konteynerleri, çok cicili oluyorlar, içinin donatımına kadar, içindeki engelli lavabolarına kadar, klimasına kadar her şey içinde. Burada kârımız, sadece bağımsız bir arsaya muhtaç değiliz. İkişer derslikli konteynerler kuruyoruz, bunları bitireceğiz. Farklı bir fondan yine yapacağız; 300 tane daha düşünüyoruz öyle. Bulduğumuz her yerde ana sınıfı açmaya çalışıyoruz, çocukları bir şekilde okula kazandırmaya çalışıyoruz burada efendim. Bu arada Nazilli şeyini ben de biliyordum, çok üzücü. Sayın Vekilim “Şu anda çok az.” dedi öyle yerler, aslında hiç yok yani iş kurumlarının içinde hiç yok maalesef. Dediğiniz gibi, cezayı göze alıp da buna hiç yeltenmeyenler var. Bir de “150 kadın çalışanı.” diyor, 149 yapıyor yine yapmaz yapmayan yani dolayısıyla bunun da bir anlamı yok. Bu

konudaki kanun değişikliğiyle ilgili bir talebimiz olmuştur önceki yıllarda; bunu değiştirin, bu işlevsel bir şey değil. Bu, şuna benziyor: Daha önceki yıllarda işte TOKİ falan diydük rakamı bilmiyorum ama 1.000 konut olursa bir okul yapacaksın, adam 999 tane konut yapıyor, okuldan kurtarıyor. Şimdi, bunların hepsi sorun ve hakikaten Millî Eğitimin tek başına, hepsinin üstesinden gelmesi çok zor oluyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - Belki de işte hani her şeyin en sonunda dönüp dolaşıp o toplumsal bilincin yerleştirilmesine geliyor ya, bir şekilde yasayı dolanacak yol, yöntem istedikten sonra, meram edildikten sonra bulunabiliyor.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Toplumsal evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - O farkındalığı, bilinci oluşturmak...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Bakanlık denetlesin Sayın Başkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - Denetim mekanizmaları da tabii ki işletilecek.

FATMA AKSAL (Edirne) – Bakanın sorumluluğu çok, o yüzden...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Sadece anaokulu öğrenci sayımız herhâlde İsviçre'nin tüm öğrencisinden fazladır.

FATMA AKSAL (Edirne) – Nüfusumuz fazla, genç nüfus da çok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - Ya o konuda Bakanlığımızın.

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Bütçelere bakarsak neredeyse aynı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - Sayın Millî Eğitim Bakanımız gerçekten, bu dönem Şûra'da da okul öncesi eğitime çok büyük ağırlık veriyor fırsat eşitliği anlamında. Bu -bizim Komisyonumuza dönersek- bir yandan fırsat eşitliğine ama öbür yandan da tabii, çocukların güvenle gidecekleri yerler olmasına katkı sunacaktır inşallah.

FATMA AKSAL (Edirne) - Yani tabii, şu son Millî Eğitim Şûramızdan da bu noktada önemli sonuçların çıkacağına inanıyoruz. Sayın Başkanımızın da dediği gibi, Millî Eğitim Bakanımızın -işte Genel Müdüürümüz de biraz önce ifade etti- ödevi artıyor, çoğalıyor. Denetimde, iradede inşallah sıkıntı yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Demedim ama yıl sonuna 40 bin ödevim var, 2022'nin sonuna kadar 40 bin ana sınıfı açma ödevim var, uykularımı kaçırıyor. Yani hani parayla da yapabilseniz sorun değil de parayla da yapamıyorsunuz öyle bir durumdayız.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Ama çok başlılık olduğu kesin.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – En çok Diyanetin var ama.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Diyanetin son yıllarda... Bir de Aile Bakanlığının biraz daha fazla olabilir ama işte, veri girişi yapmıyorlar. İşte, vergilendirme meselesi çok sorun, giriş yapmıyorlar. Mesela şöyle söyleyeyim: Aile Bakanlığının kreş sayısı iki sene önceki veriyi hatırlıyorum; İstanbul'daki kreş sayısı Antalya'dan daha az gözüküyor, bu mümkün değil. Bunların veri girmediğini gösteriyor vergiden dolayı. Şimdi, Diyanetin vergi sıkıntısı olmadığı için onlar giriyorlar.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Benim dediğime geldiniz yani.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Mesele o ki Sayın Vekilim, yetkimiz yok, yani Millî Eğitim Bakanlığının müdahale etme yetkisi yok. Kapısını çaldığınız zaman kıyamet kopabiliyor, böyle söyleyeyim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Yani kimseyi denetleyemiyorsunuz. Çalışma Bakanlığınınkini denetleyemiyorsunuz, Aile Bakanlığınınkini denetleyemiyorsunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Hiçbirini denetleyemiyoruz, yapısal bir sorun bu.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Sonra “Bizim müfredatımıza uygun eğitim verilmeli.” diyorsunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Diyoruz...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ama hiçbir şey yapamıyorsunuz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Yapamıyoruz...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Ondan sonra da denetimsizliğin sonucu karşımıza çıkan şeylerden kimi sorumlu tutmamız gerekiyor o zaman?

FATMA AKSAL (Edirne) - İnşallah bu komisyonlar...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ TUNCAY MORKOÇ – Evet, inşallah. Biz de o beklentiyle geldik Sayın Vekilim.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Hükûmeti sorumlu tutmamız gerekiyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - Çalışma amacımız, kuruluş amacımız bu noktada bir katkı sağlamak, önemli sonuçlara inşallah vesile olmak.

Başka söz almak isteyen vekilimiz varsa söz verebilirim.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Ben, Millî Eğitim Bakanlığı için değil ama bizim kendi şeyimizle alakalı bir şey söylemek istiyorum. Bizim, hani, kadınların iş ve aile yaşamının uyumlaştırılmasında karşılaşılan sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin belirlenmesi konulu alt komisyon çalışanlarıyız şu an. Bu 3'üncü oldu herhâlde, değil mi? Bakanlıklar geliyor. Biz, hani, aklımızda olanları soruyoruz Bakanlığa ama esas konumuzla alakalı karşı tarafı bir araya koysak en azından sonraki gelen bakanlıklarda bilgi akışı sağlasak. Mesela, hani, her sektörde çalışan kadın var; kamuda ve özel sektörde. En azından bunların bağlı olduğu sendika temsilcileri gelsin, dinleyelim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - Tabii, dinleyeceğiz.

FATMA AKSAL (Edirne) – Arada dinleyelim ki bir sonrakini dinlemiş olsaydık belki benim aklımda olmayan, Bakanlığa soracağım soru çıkardı, sorardık, daha geniş kapsamlı çalışırdık. Ama önce bakanlıkları dinleyip sonra karşı taraf olunca biraz şey oluyor... Arada böyle şeyler yapsak da daha rahat çalışsak doğru olmaz mı diye düşünüyorum Belgin Hanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - Tabii, yapabiliriz o şekilde de. En baştan da dediğimiz gibi, mevcut durumu ve temel çerçeveyi çizme anlamında, ortaya somut durumu koyma anlamında elimizde bir veri olsun amacıyla bu ilk Komisyonumuzun konusuyla ilgili ana bakanlıklarımızı dinlemeyi önceledik ama sizin dediğiniz gibi, o noktada da bir değerlendirme yapabiliriz.

NESLİHAN HANCIOĞLU (Samsun) – Ama işte Millî Eğitim Bakanlığına belki soracak veri çıkacaktı, kaçırdık onu, tekrar davet edemeyiz herhâlde.

YASAMA UZMANI İSMAİL DOĞANAY – Efendim, şöyle: Bakanlıklarımız buraya geldi, dinledik, sonra tamamen bağlantı kopuyor diye bir şey yok, yine çağırabiliriz. Diyelim ki bir sendikayı çağırdık, orada bazı sorunlar kafamıza takıldı, Millî Eğitim Bakanlığı bize yine yardımcı olur, o soruları yazılı olarak veya müsaitlik olursa tekrar buraya çağırabiliriz, cevaplayabilirler. Yani irtibatımız bakanlıklarla hep devam edecek Komisyonumuz çalıştığı müddetçe.

FATMA AKSAL (Edirne) – Şüphesiz yani zamanla yeni sorular çıkacaktır, karşı tarafı dinlemek lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - Geniş bir alan, sizin dediğiniz gibi, sunumlara göre de farklı durumlar da ortaya çıkabilir. Dinleyeceğiz, Komisyonumuzun kuruluş amacı, çalışma amacı o. Bizim, burada, en iyiyi nasıl elde edebiliriz, en güzel sonucu nasıl elde edebiliriz, en faydalı sonuca nasıl ulaşabiliriz, derdimiz o. O yüzden de hangi kurumumuzun dinlenmesi gerekiyorsa ya da nereye, ne sorulması gerekiyorsa inşallah o noktada da biz çalışmalarımıza devam edeceğiz.

YASAMA UZMANI İSMAİL DOĞANAY – Yine efendim, bütçeden sonra farklı bakanlıklarımızdan uzman görevlendirmesi olacak Komisyonumuza. Onlarda toplantılarımıza eş zamanlı olarak katılacaklar. Aklınıza takılan sorulara o uzmanlarımız da cevap verebilirler yeri geldiğinde.

ALT KOMİSYON BAŞKANI BELGİN UYGUR - Ben çok teşekkür ediyorum hem kıymetli Komisyon üyelerimize, çok kıymetli KEFEK Komisyon Başkanımıza, çok kıymetli Bakanlık temsilcilerimize. İnşallah bir sonraki toplantıyı planladıktan sonra yine sizlere duyuracağız.

Şu an için gündemimizde görüşülecek başka bir konu olmadığı için toplantımızı kapatıyoruz. Bir sonraki toplantımızda inşallah görüşmek üzere hepinize hayırlı günler diliyorum.

Kapanma Saati: 15.59

